

ZOOM IN EUROPA

August 1968: URSS invadează Cehoslovacia – August 2008: Rusia invadează Georgia

După 40 de ani, același scenariu cu care Moscova vrea să intimideze lumea civilizată

Din cauza propagandei de război de la începutul acestei săptămâni, lumea s-a grăbit degeaba să-l mustre pe președintele georgian Saakașvili: că acesta s-ar fi pripit, că ar fi ridicat prea sus coada, că nu ar fi ținut cont de realitatea locală și de pericolul rus...Adevărul este că invazia rusă era demult planificată, și a ținut pasul punctual cu alte două evenimente ce iritau și eclipsau Moscova: pe de o parte, China a strălucit prea tare în ultima vreme, mai ales în timpul Olimpiadei, iar Putin nu prea înghite această concurență; pe de altă parte, recent, în Polonia, după Cehia, Statele Unite desfășoară punct cu punct strategia planificată pentru sporirea securității Europei și NATO. Să ne amintim așadar că USA și Polonia au semnat, joi, acordul pentru instalarea unor elemente ale “scutului” american anti-rachetă, pe teritoriul polonez. Acordul va ridica, fără îndoială, tensiunea în relațiile cu Rusia, care se consideră amenințată de proiectul scutului american. Ca o primă reacție, ministrul rus de Externe și-a anulat o vizită la Varșovia, programată luna

viitoare. Ei și? Îi va trece. Conform acordului, Polonia va găzdui rampe de lansare pentru zece rachete capabile să distrugă în zbor eventuale rachete balistice cu rază lungă de acțiune. “Scutul” american include și un radar de mare putere, instalat în Cehia, țară cu care a fost semnat deja un acord. Conflictul din Georgia a grăbit, de asemenea, încheierea negocierilor. Cum, oficial, scutul anti-rachetă ar trebui să apere Europa de state “incontrolabile” ca Iranul sau Coreea de Nord iar Rusia susținea, însă, că el modifică, în dezavantajul său, echilibrul strategic european și a avertizat că “nu va lăsa fără răspuns” instalarea acestuia, iată că Rusia s-a ținut de cuvânt. Dacă nu a reușit să oprească încheierea acestui acord, atunci și-a dat arama pe față, a distrus armata Georgiei și a făcut nenumărate victime colaterale, declanșând o catastrofă umanitară în Caucaz.

Putin nu a câștigat nimic, ba chiar a pierdut și războiul de imagine

Ce a câștigat Putin? Nimic, față de trecutul recent. La prima vedere, acesta i-a speriat puțin pe cei slabi de înger. Dar, după graba cu care au sărit simultan toți rusofonii din Transnistria, Osetia de Sud și celelalte enclave separatiste să clameze aceleași pretenții politice în cor cu Moscova, este evident că operațiunea a avut un creier KGB, urmând aceleași puncte de pe vremea URSS. Problema este că acum suntem în alt film, iar o astfel de mutare a adus Rusiei numai deservicii, de care își va da seama foarte curând prin izolarea pe plan economic și diplomatic. Deja, prima sa mare pierdere, care a aruncat-o în urmă cu un secol, este aceea de imagine pe plan internațional. Dacă eroismul exaltat al lui Saakașvili merită o anume simpatie (ca orice alt act demn și lovit de inocență), marșul forțat al Rusiei către propriul său trecut sângeros vorbește întregii lumi despre slăbiciunea imperiului rus măcinat de bani negri, corupție și crime, despre lipsa mijloacelor moderne de soluționare a conflictelor, despre promiscuitatea unei politici externe bazate pe șantaj energetic, clișee etnic-enclavate și soluții de blitz-rieg de modă veche.

Nu de mușchi occidentali sau americani e nevoie acum, ci de creier

Unii observatori critică lipsa de vizibilitate a reacțiilor occidentale în favoarea Georgiei. Însă aceștia, în mod pripit, uită că finețea și subtilitatea actuală a diplomației occidentale nu au nimic în comun cu grobianismul militarilor invadatori, care și astăzi, precum acum 60 de ani, sar la beregata civililor fără apărare și le ordonă davai ceas, după care îiucid. Uniunea Europeană și Statele Unite nu scot încă mușchii, atunci când nu e nevoie decât de creier. Nesocotirea tuturor legilor internaționale și angajarea într-un conflict militar deschis de ruși în chiar sfera lor de acțiune nu reprezintă decât o

dovadă de sfidare și o capcană primitivă întinsă de KGB occidentalilor și vecinilor, dar o capcană ridicolă, bună doar pentru prins muște în clei. Este important pentru Moscova să înțeleagă că vremurile au evoluat până și pentru rivala sa, China, iar izolarea internațională actuală îi va aduce mai multe deservicii decât orice intervenție militară a Vestului în Caucaz. Rusia lui Putin a pierdut avantajele promițătoare ale democrației create de Elțin și s-a întors la epoca Andropov, iar de aici, dacă nu se întâmplă nimic înțelept, se va întoarce la epoca Stalin. După genocidul din Cecenia – indus în mod absurd și illogic de marea corupție rusă post-comunistă și cecenă -, cel din Georgia este a doua „măreață realizare” a Rusiei, iar toată opinia publică internațională nu va sta deoparte în fața acestei operațiuni. Dacă la începutul secolului al XIX-lea, Georgia și Armenia ceruseră de bună voie protecția țării ruse pentru ca principatele lor creștine să fie astfel apărate de agresivitatea musulmană, interesele politice actuale ale micilor țări s-au schimbat în favoarea democrației aproape etatizate, care e mai în vogă în era consumeristă a globalizării.

Anii electorali și gura de oxigen bolșevic

Nu în ultimul rând, mergând pe firul unui posibil discurs interior al lui Putin, creierul operațiunii Georgia din aceste zile, să analizăm simetria evenimentelor din august 1968 din Cehoslovacia când URSS a invadat mica țară curajoasă în care înflorea visul democrației, și din august 2008 din Georgia, când se repetă același scenariu: Rusia îi pedepsește pe idealiștii visători la libertate și la abolirea tiraniei. În primul rând, acest episod are menirea propagandistică de a resuscita în Rusia, la 60 de ani distanță, spiritul triumfalist bolșevic, aflat în fază de revigorare în unele medii politice și civile ruse actuale, manipulate și inflamate de leaderii de la Kremlin în an electoral. Gura de oxigen bolșevic prin invazie militară în Georgia este administrată de Putin fidelilor săi în plin context istoric actual de democratizare și liberalizare a lumii, când proiectul Europei Unite începe să se maturizeze și să se întărească. Aceeași Europă, purtată de elanuri aproape utopice în 1968, încercase pentru prima oară să se îmbete cu iluziile schimbării: „Changez la vie” (vezi dialogurile dintre Adam Michnik și Cohn-Bendit) era sloganul rebeliunii studențești pariziene și al multor medii intelectuale cuprinse în epocă de revolta neo-romantică împotriva războaielor. Vladimir Tismăneanu, în Dilema Veche no.223, din 27 mai 2008, amintește: „Despre aceste lucruri a scris la vremea respectivă pagini de o mare luciditate Monica Lovinescu. Transmise la „Europa liberă” în emisiuni devenite legendare, ele ne informau și ne formau. Cu finețe și respect pentru spațiul ideilor, Monica Lovinescu a făcut adevărate disecții ale miturilor inspiratoare al revoltei studențești franceze. Nu a condamnat-o înainte de a o explica. Reflecțiile sale se întâlneau cu cele ale lui Raymond Aron care scria despre la révolution introuvable. După cum se întâlneau cu acelea ale lui Leszek Kolakowski, marxistul deziluzionat care avusese curajul să se solidarizeze cu studenții Universității din Varșovia, în martie 1968. Pentru Kolakowski, Zygmunt Bauman, Krzysztof Pomian, Stefan Morawski și alți intelectuali contestatari, expulzați din Universitate la ordinul lui Gomulka, socialismul polonez intrase în faza sa fascistă”.

După 60 de ani de experiențe totalitare și post-totalitare comuniste, istoria dă semne de oboseală, din nou. Să sperăm, însă, că intelectualitatea și cercurile politice actuale nu se vor mai lăsa seduse de false teme ale Binelui, cedând în fața fascinației unei ipocrizii globalizante ce deschide calea Răului. Acum este momentul să ajutăm Rusia să-și revizuiască strategiile interne de control asupra lumii contemporane. Căci, evident, Rusia are nevoie de ajutor internațional pentru a se trezi la realitate.

Angela Furtună

agela.furtuna@gmail.com